

Celem projektu jest weryfikacja hipotezy, zgodnie z którą europejskie podmioty finansujące produkcję, postprodukcję i/lub dystrybucję kina artystycznego z wybranych krajów Ameryki Łacińskiej wpływają na jego ostateczny kształt w taki sposób, by potwierdziło ono powszechne wyobrażenia na temat reprezentowanych kultur. Relacja między europejskimi sponsorami (skupionymi głównie wokół największych festiwali filmowych i praktycznie kreującymi współczesne kino artystyczne) a twórcami z Ameryki Łacińskiej jest niezwykle złożona i problematyczna. Reżyserki oraz reżyserzy potrzebują funduszy, które rzadko zapewnia im kraj pochodzenia, przez co muszą godzić się na szereg ustępstw na rzecz finansujących podmiotów. Te z kolei poszukują pożądanej na festiwalach i w międzynarodowej dystrybucji „autentyczności” kulturowej, co może skutkować krzywdzącymi praktykami orientalizującymi, przejawiającymi się w wymogach wobec powstających filmów, a także presji wywieranej na twórców.

Badania oparte będą na wybranych *case studies*. Wykorzystane zostaną narzędzia filmoznawczej analizy tekstualnej, badań postkolonialnych i transnarodowych oraz te wywodzące się z *production studies*. *Production studies* skupiają się na badaniach kulis funkcjonowania przemysłu medialnego i realiów procesu produkcji. Przesuwają punkt ciężkości z dominujących dotąd badań nad samym tekstem filmowym ku tematom rozszerzającym tę perspektywę. W ramach *production studies* posłużę się pogłębionymi analizami wybranych przypadków. Wykorzystam dwie metody badawcze charakterystyczne dla *production studies*: kontakty z filmowcami oraz wybranymi osobami zaangażowanymi w proces produkcyjny (w tym przedstawicielami europejskich instytucji przydzielających fundusze), a także analizę tekstów i dokumentów. Kontakty z filmowcami będą miały formę wywiadów kwestionariuszowych oraz wywiadów swobodnych. Analiza dokumentów skupi się na materiałach związanych z procesem pisania scenariusza (*script development*), produkcji, dystrybucji, promocji i recepcji filmu. Wśród narzędzi filmoznawczych szczególne zastosowanie znajdzie analiza tekstualna oraz kontekstualna, analiza komparatystyczna, analiza filmowych paratekstów oraz krytyczna analiza literatury przedmiotu, badanie świadectw recepcji filmu. W tej fazie zastosowanie znajdzie metodologia badań postkolonialnych, skupionych na poszukiwaniu stosunków zależności pomiędzy badanymi podmiotami, manifestacji poczucia nadrzędności, a także przejawów oporu ze strony zależnego podmiotu. Należy pamiętać o wytycznych metodologicznych bezpośrednio związanych z badaniem kinematografii peryferyjnych, w tym propozycji odrzucenia podziału świata na „centrum i peryferie”, „Zachód i całą resztę”. Rezygnacja z takich dychotomii pozwala otworzyć się na lokalne tradycje oraz kinematografie i uniknąć zagrożeń niesionych przez teorie zakorzenione w myśleniu eurocentrycznym.

Badany temat jest niezwykle istotny dla współczesnego filmoznawstwa, badań międzykulturowych i postkolonialnych, a także antropologii kultury. Faktycznie podaje on w wątpliwość same podstawy budowania akademickiego kanonu kina i metodologii analizowania filmów z tak zwanego „Trzeciego świata”, zwraca uwagę na dotychczas ignorowane uwarunkowania i demaskuje ciągle funkcjonującą podległość, czasem o neokolonialnym charakterze. Badacze zgadzają się, że należy przeprowadzić szereg szczegółowych *case studies*, obejmujących okres od rozpoczęcia prac nad filmem do momentu recepcji, które pozwolą na zgłębienie zagadnienia i jednocześnie uniknięcie niedozwolonej generalizacji wniosków oraz ich szkodliwej ekstrapolacji na inne regiony (bo problem zależności od europejskich funduszy dotyczy także między innymi produkcji z Azji i Afryki).

Niemniej, takie kompleksowe badania dotąd nie zostały przeprowadzone. Badacze kina latynoamerykańskiego nie wypracowali metodologii i podstawowych założeń, często ograniczając się do sięgania po wywiady z twórcami lub pojedyncze rozmowy. Dlatego uważam, że należy sięgnąć po metody funkcjonujące w ramach nurtu *production studies*, którego podstawowym założeniem jest badanie filmu nie jako autonomicznego dzieła lub tekstu kultury, ale jako produktu powstałego w określonych realiach. Przedstawiciele *production studies* zaznaczają, że film to nie dzieło pojedynczego twórcy, a wynik skomplikowanych relacji społecznych i ekonomicznych. *Production studies* czerpią z nauk społecznych i humanistycznych, ale przede wszystkim skupiają się na realiach funkcjonowania ludzi zaangażowanych w produkcję mediów i zbierają empiryczne dane. Ich przedstawiciele podkreślają, że nauki humanistyczne muszą brać pod uwagę skomplikowane stosunki pracy i całego przemysłu kinematograficznego.